

РЕШЕНИЕ

№ 1456

гр. София, 22.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на трети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иванка Иванова

Членове: Петър Люб. Сантиров
Ванина Младенова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Георгиева
като разгледа докладваното от Петър Люб. Сантиров Въззивно гражданско дело № 20211100515098 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 20202220 от 25.10.2021 г., постановено по гр. д. № 65042/2020 г. по описа на СРС, 150-ти състав, са отхвърлени предявените от Министерство на вътрешните работи срещу Л. Р. Ш. обективно кумулативно съединени осъдителни искиове с правно основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 320,00 лева, представляваща неправомерно получено от Л. Р. Ш. от съд възнаграждение за явяване в съдебно заседание и защита на експертизи в качеството му на вещо лице – държавен служител по ЗМВР в НИК – МВР по служебно правоотношение, за периода от 01.01.2016г. до 30.06.2017г., ведно със законната лихва върху сумата от подаване на исковата молба (23.12.2020г.) до окончателното плащане, както и сумата от 91, 56 лева, представляваща мораторна лихва за периода от 28.02.2018г. до 23.12.2020г.

Със същото решение на основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищецът е осъден да заплати на ответника сумата от 300, 00 лв., представляваща разноски производство пред СРС.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ищеца Министерство на вътрешните работи, чрез пълномощника си – Л. П., с надлежно учредена представителна власт по делото, с оплаквания за неговата неправилност, поради допуснати от първоинстанционния съд нарушения на материалния закон и необоснованост. Счита, че съдът неправилно е приел, че ответникът е получил правомерно процесната сума, тъй като в служебните задължения на въззиваемия е включено участието му като вещо лице, за което е получавал

ежемесечно възнаграждение. Поддържа, че явяването пред съд за изслушване и защита на експертното заключение е последен заключителен етап от извършването на експертизата и се включва в понятието труд по смисъла на чл. 60, ал. 3 ЗМВР. Сочи, че в законовата норма изрично е предвидено, че ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд, консумативи и режийни разноски. Посочва, че нормата на чл. 22, ал. 1 от Наредба №2/2015г. в този смисъл съответства на законовата норма на чл. 60, ал. 3 ЗМВР. Твърди, че нормата на чл. 22, ал. 2 от Наредбата действа занапред, но същата конкретизира ал. 1 на чл. 22 като уточнява, че възнагражденията за явяване на вещо лице, което е служител на МВР пред съд за изслушване на изготвеното от него заключение се заплаща на министерството. Поради което и поддържа, че полученото от въззиваемия възнаграждение е без правно основание, като същото е следвало да бъде внесено по сметка на министерството, в резултат на което е налице обедняване по смисъла на чл. 59 ЗЗД. Моли съда да отмени решението и да постанови ново, с което предявените искове да бъдат уважени. Претендира сторените в производството пред СГС и СРС разноски.

Въззиваемият ответник Л. Р. Ш., чрез процесуалния си представител – адв. Д. Р., с надлежно учредена по делото представителна власт, е подал в срока по чл. 263, ал. 1 ГПК отговор, с който оспорва въззивната жалба по подробно изложени съображения. Поддържа, че съдът правилно е съобразил, че за процесния период в действие е била разпоредбата на чл. 21 от Наредба №2/2015г., съгласно която при явяване на вещо лице и отлагане на делото по независещи от него причини на същото, освен разходите, се заплаща и възнаграждение, на което основание е получавано от него и претендираното от ищеца възнаграждение. Сочи, че до приемането на разпоредбата на чл. 21, ал. 2 от Наредбата (05.10.2018г.) за МВР не е съществувало правно основание, на което да получава въпросните възнаграждения. Претендира разноски.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259 ГПК, от легитимирано лице - страна в процеса, като е заплатена дължимата държавна такса, поради което е допустима.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Решението е валидно и допустимо, постановено в рамките на правораздавателната власт на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита.

Настоящата съдебна инстанция напълно споделя фактическите и правни изводи на първоинстанционния съд и по силата на чл. 272 ГПК препраща към мотивите на СРС, като по този начин те стават част от правните съждения в настоящия съдебен акт. По конкретно наведени доводи във въззивната жалба, съдът намира следното:

Между страните не е налице спор, а и от представените по делото доказателства се установява, че през процесния период ответникът е бил в служебно правоотношение с ищеца, както и че е получил общо сумата в размер на 320,00 лв., в качеството му на вещо лице по наказателни дела, образувани пред СГС. Не се спори също така и относно

обстоятелството, че получаваните от него суми са за явяване и защита на изготвени от него експертни заключения в съдебни заседания пред СГС.

Разпоредбата на чл. 59 ЗЗД предвижда възможност за ангажиране гражданската отговорност на онзи правен субект, който се е обогатил за сметка на друго, като бъде осъден да върне онова с което се е обогатил, до размера на обедняването. Съгласно задължителните разяснения, дадени в т. 5 на ППВС №1 от 28.05.1979 г., при исковете по чл.59, ал.1 ЗЗД връзката между обедняването на ищеца и обогатяването на ответника не е причинна, тъй като обогатяването не е следствие на обедняването и обратно. Както едното, така и другото са последица на друг факт или на други факти. Поради това по делата за неоснователно обогатяване по чл.59, ал.1 ЗЗД следва да се изяснява дали обедняването на ищеца и обогатяването на ответника произтичат от един общ факт или от обща група факти. Поради което и на основание чл.154, ал.1 ГПК ищецът следва да докаже настъпването на общ факт или обща група факти, от които произтича неговото обедняване и обогатяването на ответника.

С оглед на оплакванията във въззивната жалба въззивникът поддържа, че явяването пред съд за изслушване и защита на експертно заключение представлява етап от самото извършване на експертизата и като такова е част от длъжностната характеристика на заеманите от ответника длъжности, поради което същият няма право на отделно възнаграждение за явяване в съдебно заседание за защита на изготвените експертизи.

Дейността по извършване на експертизи /включваща и участие в съответните производства/ е възложена на служителите на съответните институти на МВР, в т.ч. Националния институт по криминалистика и криминология /понастоящем Национален институт по криминалистика/, като същата се явява специфична служебна дейност по смисъла на § 1, т. 26 а от ДР на ЗМВР и според нормата на чл. 178, ал. 1, т. 2 от закона, за изпълнение на специфични служебни дейности на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения към основното месечно възнаграждение. Следователно за осъществяваните дейности служителите на НИКК получават възнаграждение, което се полага за изпълнение на всички техни задължения, в т.ч. за изготвяне на експертни заключения като вещи лица, както и такова за извънреден труд /чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР/ и за полагане на труд на официални празници /чл. 179, ал. 1 ЗМВР/.

Несъмнено е по делото, че процесните суми в твърдения размер са получени от ответника при действието на чл. 60 ЗМВР /в редакцията му в ДВ, бр. 53 от 2014 г. / и Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица /в редакцията ѝ преди изменението и допълнението с ДВ, бр. 82 от 05.10.2018 г. /. Съгласно нормата на чл. 60, ал. 1 ЗМВР, държавните служители, работещи по трудово правоотношение в АМВР и в научноизследователските и научноприложни институти, които извършват експертизи и експерименти и дават експертни оценки и заключения, са органи на АМВР и на научно-приложните институти. Когато за извършването на експертиза е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи и режимни разноски.

Съгласно чл. 20 от Наредба №2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, в приложимата за разглеждания период редакция, на вещото лице, включително и когато е служител на МВР, се заплащат разходите за пътни, дневни и квартирни, необходими за изготвяне на възложената експертиза, от органа, назначил експертизата, съгласно размерите, предвидени в Наредбата за командировките в страната, приета с ПМС №72 от 1986 г. (ДВ, бр. 11 от 1987 г.), и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с ПМС №115 от 2004 г. (ДВ, бр. 50 от 2004 г.). В чл. 21 от същата наредба е предвидено при явяване на вещо лице и отлагане на делото по независещи от него причини на същото освен разходите да се заплаща и възнаграждение в размер не по-малко от 20 лв.

В чл. 22 от Наредбата е регламентирано, че когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР, органите, назначили експертизата, заплащат на министерството направените разходи за труд, консумативи и режимните разноски. Като при извършване на експертиза от вещо лице, което е служител на МВР, разходите за труд, консумативи и режимни разноски се установяват със сметка по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи - чл. 23, ал. 3 от Наредбата. Действително в нормата на чл. 22, ал. 2 от Наредба №2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, приета с изменението, обнародвано в ДВ, бр. 82 от 05.10.2018 г., е предвидено, че определените възнаграждения по чл. 21, ал. 1 и 2 в случаите, когато вещото лице е служител на МВР, се заплащат на министерството. На правната норма на чл. 22, ал. 2 от Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица /Нова - ДВ, бр. 82 от 2018 г. / обаче не е придадено обратно действие и същата се прилага, считано от 5.10.2018 г., като нормативната уредба подчинява на един и същ режим условията и реда за определяне на всички разходи и изплащането им, когато вещото лице е служител на МВР, т.е. всички разходи трябва да бъдат установени със сметка по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи. Доколкото на цитираната правна норма не е придадено обратно действие в съответствие с правилата на ЗНА, то следва, че същата не регулира спорното правоотношение, което се отнася за периода 01.01.2016г. – 30.06.2017г., тъй като е приета след получаване на претендираните суми от ответника - в този смисъл е и трайната практика на Софийски градски съд, обективирана в Решение № 260817 от 07.03.2022 г. по в. гр. д. № 9932/2020 г., III - В състав, Решение № 2848 от 20.10.2022 г. по в. гр. д. № 3201/2022 г. - III - Б състав, Решение № 2379 от 29.08.2022 г. по в. гр. д. № 14060/2021 г. - IV - Г състав, Решение № 1955 от 20.07.2022 г. по в. гр. д. № 14445/2021 г. - III - Б състав, Решение № 2218 от 12.08.2022 г. по в. гр. д. № 9424/2021 г. - II - Д състав, Решение № 2184 от 09.08.2022 г. по в. гр. д. № 11310/2021 г. - II - В състав, Решение № 1562 от 24.06.2022 г. по в. гр. д. № 12358/2021 г. - II - Б състав, която се споделя и от настоящия съдебен състав.

Същият извод не се опровергава и въз основа на изложеното в соченото от въззивника Решение №2983 от 25.02.2020г., постановено по адм. д. №11286/2019 г. на ВАС, 5-членен състав, тъй като предмет на проверка в него е съответствието на чл. 22 от Наредбата с

разпоредбата на чл. 60, ал. 3 ЗМВР, но за период, който е извън релевантния за конкретния спор с оглед на предмета на въззивната проверка, поради което и макар решението на административния съд да е задължително за гражданския съд на основание чл. 302 ГПК, то не следва да бъде съобразявано при постановяване на крайния съдебен акт.

В допълнение на изложеното, следва да бъде взето предвид, че в заповедите на министъра на вътрешните работи не се съдържа утвърден механизъм за определяне на разходите във връзка с явяването на вещото лице, което е служител на МВР и отлагане на делото по независещи от него причини, както и при явяване на вещото лице пред съда за изслушване по изготвена експертиза. От друга страна, ищецът не твърди и не е представил доказателства относно създадени от него правила за начина, по който се определят разходите при явяване на вещото лице пред съд за изслушването му във връзка с изготвено от него експертно заключение, които да намерят приложение в конкретния случай. В хода на първоинстанционното производство ищецът не е представил по делото и доказателства, от които да е видно, че процесните суми съставляват реално сторени от него разходи по експертизите, изготвени от ответника. Поради което и недоказано остава твърдението на ищеца, че в правната му сфера е настъпило обедняване, като ответникът от своя страна да се е обогатил за негова сметка с получаването на процесните суми. Въз основа на изложеното настоящият състав приема, че претендираните суми са изплатени на ответника в съответствие с действащата към процесния момент правна регламентация в цитираната наредба.

Без значение за основателността на предявения иск е дали действието по явяване пред съда за изслушване и защита на експертното заключение, представлява последния заключителен етап от извършването на експертизата, тоест се включва в понятието „труд“ по смисъла на чл. 60, ал. 3 ЗМВР, доколкото ищецът не е установил обедняването си с процесните суми, които не са претендирани в съответните съдебни производства като сторени разходи за експертизите, поради което и наведеното в този смисъл оплакване не е относимо към правилността постановеното решение.

Тъй като ищецът не е доказал осъществяването на всички елементи от фактическия състав на чл. 59, ал. 1 ЗЗД, които следва да бъдат установени в условията на кумулативност, предявеният иск се явява неоснователен, а предвид неоснователността на главния иск, неоснователен е и акцесорният иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Доколкото други оплаквания по правилността на обжалваното решение не са изложени и с оглед на обстоятелството, че правните изводи, до които въззивният съд достига съответстват на правните съждения на първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено поради съвпадане на крайните изводи на СГС с тези на първата инстанция на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, предл. 1 ГПК, а въззивната жалба да се остави без уважение.

При този изход на делото, въззивникът дължи на въззиваемия на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 272 ГПК реално направените разноски за адвокатско възнаграждение по договор за правна защита и съдействие от 31.01.2023 г. в размер на 250, 00 лева, което е под

минималния размер, поради което е и безпредметно обсъждането на направеното възражение за прекомерност от страна на процесуалния представител на въззивника.

С оглед цената на иска и по аргумент от чл. 280, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 69, ал. 1, т. 1 ГПК, въззивното решение не подлежи на касационно обжалване.

Така мотивиран, Софийският градски съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20202220 от 25.10.2021 г., постановено по гр. д. № 65042/2020 г. по описа на СРС, 150-ти състав.

ОСЪЖДА Министерството на вътрешните работи, с адрес: гр. София, ул. *****, да заплати на Л. Р. Ш., ЕГН: *****, с адрес: гр. София, ул. ***** на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от 250, 00 лв., представляваща разноски, сторени в производството пред СГС.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____